

Eğitim faaliyetlerinde klasik müzik dışında kalan pop, rock, blues, caz ve benzeri modern müzik tarzlarında ülkenin önde gelen müzisyen ve eğitimleriyle, performans odaklı bir anlayış yürüten MMA, bu ay eğitim köşemizin konuğu. MMA'NIN kurucularından Bora Uslusoy anlatıyor..

S : MMA'da yürütülen eğitim anlayışından bahsedebilir miyiz biraz?

Bora Uslusoy: Modern Müzik Akademisi'nde Gitar, Bas, Davul, Vokal, Tuşlu Çalgılar, Ses Teknolojileri ve Müzik Prodüksiyonu olmak üzere toplam altı bölümde rock, blues, pop, caz ve benzeri tarzlarda eğitim veriliyor. Malumunuz ülkemizde akademik düzeyde elektrik gitar, elektrik bas, davul eğitimi mevcut değil ve klasik öğretimin dışında 'contemporary' anlayışla vokal ve tuşlu çalgılar eğitimi veriliyor. Misal; shredder bir gitarist konservatuvar kapılarında ya da eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği giriş sınavlarında ızdırıp çeker. Bu arkadaşlar bu okullara girse bir türlü, girmese bir türlü... Bir yandan aile ve toplum baskısı yüzünden üniversite okumaya zorunlu hissetmeleri; bir yandan girmeyi başarmış olsalar dahi, sözünü etti-

ğim okulların adı üstünde 'konservatif' yapıları ve eğitim anlayışları sebebiyle aradıklarını bulamamaları pek çok genç müzisyen adayını mutsuz ediyor. Nitekim konservaturlarda elektrik gitar eğitimi verilmiyor ve uygulanan klasik gitar metotlar rock, blues, caz çalmak isteyen müzisyenlerin ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzakta. Aynı şey diğer enstrümanlar için de geçerli. Slap tekniğinde ustalaşmış funk basçısı olmak isteyen konservatuvarda işi ne? Davul için de durum aynı, rock söylemek isteyen şarkıcılar için de, tuşlu çalgılar okuyanlar için de... Dikkatinizi çekmiştir, piyano değil Tuşlu Çalgılar bölümü diyoruz, yani Rhodes, Hammond, Wurlitzer, Synthesizer, Piyano, hepsi içinde tuşlu çalgılar... Şan yerine Vokal tabirini tercih etmemizin altında da aynı etmen yatıyor. Tabii mevzu esasen isimde değil içerikte.

Tüm bölümlerin branş derslerinin yanı sıra

birlikte aldıkları Armoni, Kulak Eğitimi, Canlı Performans Atölyesi, Şarkı Yazma Teknikleri, Temel Piyano Eğitimi gibi dersler de var. Gitar bölümünden örnek vermek gerekirse birinci yıl branş dersleri: Solo Gitar, Ritm Gitar, Akorlar, Nota Okuma, Répertoire. Ses Teknolojileri ve Müzik Prodüksiyonu bölümünde ise yine birinci yıl branş dersleri: Kritik Dinleme, Ses Teknolojileri, Cubase ile Müzik Prodüksiyonu, Kayıt Teknikleri, MIDI, Pro Tools ile Müzik Prodüksiyonu, Canlı Kayıt Atölyesi. Diğer bölümlerde de branş dersleri benzerlik gösteriyor.

S: Diğer benzer kurumlardan farkı nedir MMA'nın?

Bora Uslusoy: Okulumuzda eğitim programları mevcut olan çalgılar üzerine modern müzik eğitimi ülkemizde hiç yok ya da yalnızca birkaç üniversitenin bazı bölümlerinde sadece teğet (!) geçiyor. Ses

min dışında bırakılması anlaşılır değil. Bu sadece ülkemizdeki değil tüm dünyadaki ilgili okulların ortak problemi, eksikliği benzer.

Bir kayıt seansı düşünün. Bir türlü istenen sonu elde edemediğiniz bir gitar partiyonunu kaydediyorsunuz, akor eşliği. Ne yaparsanız yapın bazı akorlar istediğiniz gibi tınlamıyor. Farklı mikrofonlar denediniz, mikrofonu çalgının veya amplifikatörün başka yerlerine yerleştirdiniz; hatta DI kaydettiniz yine olmuyor. Kesin

odanın modlarındandır! Oda içinde yerinizi değiştirdiniz, hatta odayı değiştirdiniz yine olmadı. Oysa armoni bilen, teorik bilgiye sahip ve müzikal kulağını geliştirebilmiş bir ses mühendisi, kayıtçı ya da prodüktör nasıl isimlendirirseniz isimlendirin, kaydettiği kişinin akor seslendirmelerinde aksayan yönleri duyup, farkedip, müdahale edebilmelidir. Yukardaki yöntemlerin hiçbiri işe yarama-

Teknolojileri alanında eğitim veren okulların sayısı bazı devlet üniversitelerinin de bölüm açmasıyla arttı, ki bu sevindirici bir durum. Ancak bazı devlet üniversitelerindeki ses teknoloji bölümlerinin ekipman stoklarında çok ciddi eksikler olduğunu ve yüksek öğretimin genel problemlerinden nasibini aldıklarını duyuyoruz. Ses teknolojileri bölümlerinin Çalgı Yapım ana bilim dalı ya da Türk Müziği Konservatuarı çatısı altında açılması, bu sebeple bu bölümlere giren öğrencilerin gereksiz yere Klasik Türk Müziği eğitimi ya da bunun gibi başka ilgisiz dersleri almak zorunda kalması veya bu bölümlerde asıl uzmanlık alanları ses teknolojileri olmayan akademisyenlerin ders vermesi gibi...

MMA'daki Ses Teknolojileri ve Müzik Prodüksiyonu (STMP) bölümünde eğitim alan öğrenciler tıpkı enstrüman bölümlerindeki gibi Armoni, Kulak Eğitimi, Şarkı Yazma Teknikleri, Temel Piyano Eğitimi gibi dersleri de zorunlu olarak almak durumundalar. Yani STMP bölümümüz sadece teknik eleman değil ciddi müzik bilgisine sahip, komple müzik insanları yetiştiriyor. Ses Teknolojileri eğitimi alan kişilerin çoğu prodüktörlüğe uzanan bir kariyer yolculuğunda yürürler, varmak istedikleri yer orasıdır.

Formal bir eğitim alıp da armoni ve ritmik / melodik / armonik kulak konusunda destek almamak nasıl bir şeydir? Bu alanda zayıf biri nasıl prodüktör olabilir. Sözümler meclisten dışarı, bu işi çok iyi yapan alaylılar da var. Ancak bir kişi okulunu okuyarak bu yolda yürümeye karar vermiş ise Ses Teknolojileri alanında eğitim verilen okullarda armoni, teori bilgilerinin, kulak ve çalgı eğiti-

MMA'da eğitimler performans odaklı bir anlayışla yürütülüyor.

MMA Stüdyoları, ekatman konusundaki son teknolojiyi takip ediyor.

miş olabilir çünkü sorunun asıl kaynağı gitaristin akor voicing'indeydi. Örneğin siz kalıp da b9'lu bir aralığı yan yana iki telde tınlattırsanız, seslendirirseniz disonans yaratırsınız. Çözümün b9'lu aralığı yaratan seslerden birini bir oktav yukarı veya başka bir tele aktarmak olduğunu bilemez ve/veya duyamazsanız, kaydettiğiniz müzisyene çözüm öneremezseniz stüdyoda sabahtan akşamaya kadar elinizde mikrofona dolaşırsınız. İnanın bunlar oluyor. Ses teknolojileri alanında pek çok kurumda uygulanan eğitim sisteminde eksikliğini gözlemlediğim bir konuyu özellikle vurgulamak istedim. Sözü edilen bu kurumlar sadece teknisyen yetiştiriyorsa sorun yok, ama işin içine müzik pro-

düksiyonu girince bu konuları atlamamak lazım.

MMA STMP bölümünde verilen eğitimin bir diğer avantajı ise okulda mevcut olan enstrüman bölümü öğrencileri sayesinde kaydedecek müzisyen bulmak konusunda hiçbir sıkıntı çekilmemesi. Tam tersine Ses Teknolojileri ve Müzik Prodüksiyonu öğrencileri sürekli kayıt yapmak isteyen diğer bölüm öğrencileriyle okul içinde veya dışında formal veya informal anlamda sürekli ortak çalışmalar yapıyorlar. Okul içinde sağlanan bu etkileşimli ortam tüm öğrenciler için geçerli. MMA tam zamanlı sertifika programına kayıt yaptıran öğrencilerin ortak amacı

alanlarında çok iyi bir noktaya gelmek. Enstrümanları üzerinde virtüöz seviyesinde çalabilmek. Öğle tatilinde yanınızdaki koltuğa oturan kişi 250 metronomda onaltılık üçlemelerle sweep picking çalışırken sizin de içinizde daha çok etüt yapıp ilerleme arzusu oluşuyor. Yani oluşsa sizin için iyi olur! Şaka bir yana, bu interaktif ortam öğrenciler arasında olumlu bir rekabeti sağlıyor ve bu da top yekün ilerlemeyi getiriyor.

Her öğrencinin yan dallardan istediği derse seçmeli olarak alabilmesi de kendini birden fazla disiplinde geliştirebilmesini sağlıyor. Ses Teknolojileri bölümünden biri davul veya gitar dersleri dersleri alabiliyor. Tüm öğ-

EKİPMAN LİSTELERİ

KONTROL ODASI A

Donanım
Yamaha 02R96VCM Mikser (Genişleme Kartları: MY16-mLan (x2), MY16-AT, Apogee APBAD)
Digidesign 96 I/O (x2) – 32 I/O
Apogee APBAD
Yamaha MSP10ST
Yamaha MSP7
Yamaha SW10
Apple Mac Pro 2xQC2.8/4GB/1 32TB
Pro Tools HD2 Accel
Avalon AD2022 Preamp

Digitech VTB-1 Dual Vacuum Tube Preamp / EQ
Yamaha mLAB Preamp
Yamaha SPX 2000
Ensoniq DP4
Yamaha SO3 synthesizer
Neumann U87
AKG C414B-XLS (x2 Stereo Matched Pair)
AKG C-1000S (x2)
AKG D-112
AKG C-418 (x4)
AKG D-3700S (x2)
MXL 603S (x2 Stereo Matched Pair)

Shure SM57 (x5)
Shure SM58 (x2)
Shure Beta 52A
Beyerdynamic DT-770
AKG K-55 (x3)
Radial X-Amp
Radial SGI
Little Labs STD
Samson S-Patch Plus (x3)
Samson S-Phone (x2)

renciler ilgili dersin eğitmenin onayını almak kaydıyla ders alabiliyorlar.

S: Ne tarz eğitim programları, sertifika programları, atölye ve kurslara baş vurulabilir?

Bora Uslusoy: Alanında kapsamlı eğitim almak, profesyonel olmak isteyenlere yönelik olan; bir yıllık, 600 saatlik tam zamanlı sertifika programında bu yıl öğrencilerimize ikinci yıla devam etme ve daha ileri düzey eğitim alma imkanı sunuyoruz. Bu programa profesyonel müzisyenlik yapan ama alaylı olarak kendi kendini yetiştirmiş kişiler akademik eğitim almak ve eksiklerini kapatmak için de gelebiliyorlar. Bunun dışında hafta sonları gerçekleştirilen Yanı Zamanlı Kurslar ve Atölyelere vakti sınırlı olan kişiler de katılabilir. Bu kapsamda haftada iki saatlik 12 haftalık dönemlerden oluşan Gitar, Vokal, Armoni, Cubase, Pro Tools, Canlı Performans, Canlı Kayıt Atölyesi gibi kurslar verilmektedir. Ayrıca ders yoğunluğunu ve sıklığını serbestçe belirleyebi-

leceğiniz özel dersler de var.

S: MMA'nın stüdyolarını tanıyabilir miyiz?

Bora Uslusoy: MMA'da her yer stüdyo aslında. Toplamda dört kayıt stüdyosu, bir konser salonu ve üç kontrol odası var. Her odada kayıt ve performans ekipmanları mevcut. Tüm odalar birinci kontrol odasına bağlı. Bazı diğer stüdyolar hem birinci hem ikinci kontrol odasına ve proje stüdyosuna bağlı. Toplam 600 metrekareden fazla bir alanda yer alan okulun alt katındaki tüm odaların ses yalıtımı alanında uzman bir firmadan danışmanlık alınarak en üst kalitede gerçekleştirildi. Ağırılık açısından binanın güvenliğini tehlikeye sokmaması için oldukça karmaşık duvar kesitleri kullanılarak oda içinde oda ve yüzer taban yönetimleri kullanıldı. Önceki yıl ise Stüdyo A kontrol odası Mahcem ÖZTÜRK tarafından revize edildi. Dışarıya da açık

olan ve ticari prodüksiyonlar için kullanılabilen Stüdyo A'daki sistemden bahsederseniz; sekiz çeyrekli bir Mac Pro ile Pro Tools HD2 Accel sistemi kullanılıyor. Dijital mikser Yamaha 02R96VCM, bir çift Yamaha MSP10ST ve bir çift MSP7ST ile birlikte MW10 sub woofer bulunuyor. Dijital mikserin üzerindeki Apogee AD çevirici kartın yanı sıra iki adet Digi-design 96io mevcut. Endüstri standardı olduğu için Pro Tools HD sistemi kuruldu. Okulun destekçilerinden ve başlıca tedarikçilerinden olan Yamaha Music Central Europe ile olan ilişkimiz dolayısıyla bol miktarda Yamaha ekipmanımız mevcut. Oldukça büyük olan kayıt odasında ise 212 cm uzunluğunda Yamaha C6 kuyruklu piyano, Oak Custom davul seti, yine okulun destekçilerinden olan İstanbul Agop Ziller mevcut. Bu yıl öğrencilerin kayıt stüdyosunda daha da fazla vakit geçirmelerini sağlamak için Stüdyo B'yi kurduk. Burada da yeni nesil bir Mac Mini ile Pro Tools kullanılıyor. Her iki odada Cubase, Nuendo, Wavelab dahil tüm Steinberg yazılımları kurulu. Steinberg de MMA'nın destekçilerin-

den. Ayrıca okula ait tüm Pro Tools istasyonlarında IK Multimedia ile birlikte McDSP plug-in'leri kullanılıyor. Üst kattaki Proje Stüdyosunda ise bir Windows makinede Aurora AD/DA ve Pro Tools HD2 var. Detaylı ekipman listelerini eke bulabilirsiniz.

S: Düzgün duyumlu prova yapılabilecek stüdyo da çok az... Prova stüdyosundaki imkanlardan bahsedebilir miyiz?

Bora Uslusoy: Aslında resmi olarak MMA Stüdyoları'nın provalar için kullanılmasına izin vermiyoruz. Ancak bazı çok özel projeler olduğunda kapılarımızı onlara açıyoruz, özellikle çok kalabalık oldukları için büyük oda bulmakta güçlük çeken topluluklara...

Geçmişte TRT Caz Orkestrası, Burhan Öcal ve Trakya All Stars, ayhan Sicimoğlu ve Latin All Stars gibi grupları ağırladık.

Ya da kendilerine uygun kalitede stüdyo bulmakta güçlük çeken ülkemizin önde gelen bazı sanatçılarına ev sahipliği yapıyoruz: Bulutsuzluk Özlemi, Brooklyn Funk Essentials...

KONTROL ODASI A

Yazılım

Pro Tools HD 8.0.4, Acces Virus Indigo, Amp Farm 3, BF Fairchild Bundle v4, BF Moogerfooger Bundle v4, BF Voce Bundle v4, Bomb Factory BF-3A, Bruno/Reso, Cosmonaut Voice, D-Fi, Fairchild 670, Impact, JOEMEEK SC2 Compressor, JOEMEEK VC5 Meequalizer, Maxim, Purple Audio MC77, Reverb One, SansAmp PSA-1, SoundReplacer, Tel-Ray Variable Delay, Cubase 5.5, Nuendo 5, Nuendo DTS Encoder, Nuendo Dolby Digital Encoder, Wavelab 6, Hypersonic 2, Halion 3, HalionSonic, Halion Symphonic Orchestra, Halion Player v3.1, Virtual Guitarist 2, Virtual Bassist, The Grand 3, Groove Agent SE, Sequel, Amplitude 2, Ampev SVX, SampleTank 2 XL, Sonik Synth 2, Miroslav Philharmonic, Classik Studio Reverb, T-RackS 1.3, T-Racks 3 Singles: 670 Compressor, Vintage Program EQ 1A, Linear Phase EQ, Opto Compressor, Metering, McDSP: 4020 Retro EQ, 4030 Retro Compressor, 4040 Retro Limiter, Analog Channel, Channel G, Chrome Tone, CompressorBank, DE555, FilterBank, FutzBox, MC2000, ML4000, NF575, Revolver, Synthesizer One, Wave Rider, Synthmaster 2.5, Yamaha 02R96 Add-On Effects, Master Strip Package - Open Deck Tape Simulator, Channel Strip Package - Compressor 276, Compressor 276S, Compressor 260, Compressor 260S, Equalizer 601, Reverb Package - REV-X Hall, REV-X Room, REV-X Plate, Surround Post Package, Vintage Stomp Package - MAX100, Vintage Phaser, and Dual Phase

Bora Uslusoy, MMA'da ders verirken.

S: Eğitmen kadrosundan bahsedebilir miyiz? Eğitmenler hangi kriterlere göre seçiliyor?

Bora Uslusoy: Çoğunlukla Berklee College of Music, Musicians' Institute gibi modern müzik okullarından mezun kişiler ve ayrıca kendi mezunlarımız MMA'da ders veriyor. Kendi altyapımızdan yetişenleri, okulumuzun kültürünü içselleştirebilmiş oldukları için ve MMA'nın içinde olduğu kendi geleneğini oluşturma sürecine pozitif katkı sağladıkları için tercih ediyoruz. Serdar Öztop, bendeniz, Nezh Yeşilnil, Güç B. Gülle, Tercan Şener, Si-

nan Aktaş, Tunç Öndemir, Çağrı Açıkgöz, Bahadır Peker gibi isimler şu anda MMA'da ders veren eğitmenler arasında yer alıyor.

S: Bora Uslusoy, sadece eğitmen olarak değil, aynı zamanda müzisyen olarak da önemli bir isim. Müzik kariyerinizden ve yeni projelerinizden bahsedebilir miyiz?

Bora Uslusoy: Teşekkür ederim. MMA'nın kuruluşuyla birlikte 2005 gibi aktif müzisyenlik hayatını bıraktım. Yani uzun süredir konser vermiyorum ama dönmek istiyorum! O zamandan beri işin mutfağında yer alıyorum. Geçtiğimiz dönemlerde Mavi, Sessiz Çiğlık gi-

bi grupların ilk albümlerinde prodüktörlük yaptım. Mavi'nin miksi- ni de ben gerçekleştirdim. Çok detaycı ve pımpirikli aynı zamanda mükemmeliyetçi bir tip olduğum için üzerinde çalıştığım projeler çok uzun sürüyor. Bir prodüksiyonu bir yıldan önce bitirirsem benim için hızlı sayılabilir! Kendi ikinci albümümün maketi, demosu üç se- ne önce bitti. Hatta davulları ve basları da kaydedildi ama tüm bu yoğunluk arasında devamını getiremedim. Üç vakte kadar diyorum... MMA mezunlarından Özer KIRÇAK ve MMA eğitmenlerinden Tercan ŞENER'in grubu Buz'un ikinci albümünde altı parçanın miksi- ni yapacağım, önümdeki proje bu.

S: Yazmış olduğunuz önemli kitaplar da var. Onlardan da bahsedebilir miyiz?

Bora Uslusoy: Bu alanda yazılmış kaynakların sınırlı olması sebebiyle kalkıştığım bu iş tahmin edemediğim kadar ileriye gitti. Solo Gitar Metodu'nun kaçını baskıda olduğunu artık takip etmiyorum. Diğerleri de çok ilgi görüyor. Birilerinin yararılandığını bilmek çok güzel. Türk gençlerine armağan olsun. Daha yayınlamak istediğim, hatta basıma hazır o kadar çok şey var ki! Bazıları artık emekli olunca ya da bir sonraki yaşantıma kalacak heralde. Özellikle ses teknolojileri ve müzik prodüksiyonu alanında kitapların çevirilerini yapmak istiyorum. Mesela Berklee profesörlerinden Dan Thompson'un Understanding Audio kitabı. İngilizce bilenlere hararetle tavsiye ederim.

Okulumuzla ilgili detaylar ve son gelişmeler için internet sitemiz www.mma.gen.tr Sound

KONTROL ODASI B

Donanım

Apple Mac Mini C2D/4GB/360GB
Yamaha HS80
Yamaha HS10W
Fostex D1624
Digi 003R
Behringer MX3282
CME/J-Key MIDI Keyboard
Alesis Midiverb 4
Alesis Midiverb 2
Alesis 3630
Digitech S100
TC Electronic M300
TC Electronics C300
ART Pro Channel
Samson S-Patch Plus

Samson S-Phone
Rode NT-1A
Shure SM57 (x5)
AKG C-1000S (x2)
Audix D6
Sony MDR 7506

Yazılım

Pro Tools LE 8.0.4, BF Fairchild Bundle v4, BF Moogerfooger Bundle v4, BF Voce Bundle v4, Bomb Factory BF-3A, Bruno/Reso, Cosmonaut Voice, Fairchild 670, Impact, JOEMEEK SC2 Compressor, JOEMEEK VC5 Meequalizer, Purple Audio MC77, SansAmp PSA-1, SoundReplacer, Tel-Ray Variable Delay, Cubase 5.5, Nuendo 5,

Nuendo DTS Encoder, Nuendo Dolby Digital Encoder, Wavelab 6, Hypersonic 2, Halion 3, HalionSonic, Halion Symphonic Orchestra, Halion Player v3.1, Virtual Guitarist 2, Virtual Bassist, The Grand 3, Groove Agent SE, Sequel, Amplitube 2, Ampev SVX, SampleTank 2 XL, Sonik Synth 2, Miroslav Philharmonik, Classic Studio Reverb, T-RackS 1.3, T-Racks 3 Singles: 670 Compressor, Vintage Program EQ 1A, Linear Phase EQ, Opto Compressor, Metering, McDSP; 4020 Retro EQ, 4030 Retro Compressor, 4040 Retro Limiter, Analog Channel, Channel G, Chrome Tone, CompressorBank, DE555, FilterBank, FutzBox, MC2000, ML4000, NF575, Revolver, Synthesizer One